Irina Nicula Paraschiv

NOTE ASUPRA PARTICULARITĂȚILOR SINTACTICE ALE OBIECTULUI DIRECT ÎN ROMÂNA NONSTANDARD

1. INTRODUCERE

Textele care ilustrează varietăți nonstandard ale românei prezintă anumite trăsături sintactice conservatoare, menținute din limba veche, dar şi trăsături specifice, care le diferențiază de limba actuală standard.

În acest articol ne propunem să semnalăm şi să exemplificăm câteva particularități care privesc sintaxa obiectului direct nominal în textele dialectale. Vom urmări să evidențiem, pe de o parte, ce trăsături arhaice se păstrează în textele regionale şi, pe de altă parte, dacă există elemente specifice de construcție, care disting limba vorbită regional de limba standard actuală.

Ne vor interesa, punctual, câteva aspecte particulare privitoare la următoarele fenomene: marcarea diferențiată prin *pe*, contexte de dublare/absență a dublării sintactice prin clitic, fenomenul de repetare a cliticelor obiect direct.

Pentru lucrarea de față am consultat câteva culegeri care cuprind texte dialectale din zone diferite ale țării: Muntenia, Dobrogea, Bistrița-Năsăud, Porțile de Fier, Maramureş (vezi *Corpusul* de la finalul lucrării). Contextele din limba veche citate în lucrare sunt extrase din corpusul alcătuit în Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti" al Academiei Române şi utilizat pentru analizele asupra limbii române vechi.

Studiul de față nu are caracter exhaustiv, ci are ca obiectiv formularea câtorva observații preliminare referitoare la unele trăsături particulare ale sintaxei obiectului direct în graiuri. Investigarea unui material mai bogat şi mai variat poate aduce concluzii noi şi mai nuanțate cu privire la specificul construcției obiectului direct în varietățile regionale ale limbii române.

2. TRĂSĂTURI SINTACTICE ALE OBIECTULUI DIRECT ÎN ROMÂNA VORBITĂ REGIONAL

În română, obiectul direct poate apărea *nemarcat,* în contextele în care este legat „direct" de verb, sau *marcat*, în situațiile în care este însoțit de marca *pe* şi/sau se realizează printr-o formă pronominală clitică cu formă specifică de acuzativ.

BDD-A26439 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:48:22 UTC)

2.1. Câteva precizări referitoare la marcarea cu *pe* (cu varianta *pă*) a obiectului direct

Marcarea prin *pe* a obiectului direct este un fenomen corelat de obicei cu trăsături ca specificitatea, caracterul uman sau animat al referentului şi „proeminenţa epistemică" a acestuia (GALR II 2008: 396, Manoliu-Manea 1993)[1].

(1) a. Îl caut **pe profesor** ([+specific]) *vs*. Caut **un profesor**. ([–specific])
b. Îl caut **pe Figo** ([+animat]) *vs*. Caut **cartea**.

Spre deosebire de limba standard, unde se delimitează situaţiile de utilizare obligatorie a lui *pe* – marcă a obiectului direct – de cele în care aceasta este exclusă sau opţională, pentru limba veche (secolele al XVI-lea – al XVIII-lea) s-a observat că, deşi constrângerile semantice şi sintactice în utilizarea mărcii erau deja fixate la începutul perioadei menţionate, fenomenul marcării continuă să prezinte oscilaţii până spre mijlocul secolului al XVII-lea (Tigău 2011: 39–65, Stan 2013: 162–163; SOR 2016: 129–134).

În dacoromâna veche, folosirea construcţiei marcate variază în funcţie de tipul de text – original sau tradus –, dar şi de caracteristicile lexico-semantice ale nominalului obiect direct. S-a constatat că, în textele vechi originale, utilizarea lui *p(r)e* ca marcă specifică obiectului direct este aproape generalizată încă de la începutul perioadei delimitate (Guruianu 2005: 95–103), în timp ce în textele traduse există variaţii mari şi preferinţe în funcţie de trăsăturile sintactice şi semantice ale obiectului direct (Tigău 2011: 40 , Stan 2013, SOR 2016: 131–134).

În textele regionale, sunt puţine particularităţi privitoare la marcarea diferenţiată a obiectului.

Ca şi în limba veche, unde s-a remarcat folosirea construcţiei marcate cu *p(r)e* în contextul nominelor non-animate concrete (2a) sau abstracte (2b), şi în graiuri se înregistrează acelaşi fenomen atât cu referenţi cu trăsătura [–uman] (3a–c), cât şi cu referenţi cu trăsătura [–animat] (3d–e).

În cele mai multe contexte (3a–b, d–f) obiectul direct este dublat prin clitic pronominal.

(2) a. Soarele-l acoper nourii, aşa şi **pre bine** vrăjmaşii (MC.1620: 58^{v})
b. Păntru că nu iaste păcat să biruiască **pre iubirea** de oameni (SVI.~1670: 93^{r})

(3) a. le mulgeam **pă uoi** (TDM III: 171)
b. şî-l cam trag **pă cal** dă dârlog (TDM III: 182)
c. Cecă Dumnezău a pus cărciumar **pe iepure** (GN I, Romanaţi: 84)

[1] Cu cât constituentul O(biect)D(irect) se plasează mai sus în cadrul ierarhiei epistemice (nume propriu > nume de rudenie > nume care desemnează o persoană anume > pronume demonstrativ sau personal > cuantificator personal > cuantificator universal > nume personal non-specific > nume non-personal), cu atât este mai susceptibil să primească marca *pe* (Manoliu-Manea 1993: 196–200, GR 2013: 130).

BDD-A26439 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:48:22 UTC)

d. îl stricoram **pă lapte** (TDM III: 171)
e. îl sămănam **pă grâu** (TDM III: 212)
f. îl culegeam **pă porumb** (TDD: 578)

În limba standard, construcția nu este admisă:

(4) *(o) citesc **pe carte**

Se constată că variația în marcarea cu *pe* se produce şi pentru alte realizări ale obiectului direct ((5a–g) vs. (6)). Pronumele indefinite (5a–c) şi cele demonstrative (5d–e), cel mai frecvent antepuse verbului (5a–e), şi, mai rar, postpuse (5f), apar deseori nemarcate, independent de caracteristicile referentului ((a), (b), (f) [+animat], (c) [+uman], (d), (e), (g) [–animat]).

(5) a. până mâine dimineață țăndără-i fac pe viței, **toți** mi-**i** mănâncă (HS, Sălaj: 53)
b. **toate le**-a găsî_moarte (TDM III: 127)
c. **una** o făcusem mai târziu, la cinci ani o făcusem (TDM III: 175)
d. **ăla-l** siceşte popa pe masă (GPF I: 21)
e. **alea** nu **le** mai țin minte (TDM III: 338)
f. **le** tăea **toate** (TDD: 598)
g. **le** pui **tăti** la un loc (AF I, Neamț: 437)

Structurile de mai sus alternează cu cele marcate, înregistrate atât în contextul obiectului direct postverbal (6a), cât şi al celui preverbal (6b).

(6) a. sărveşte **pe tăz** de la masă (TDBN: 50)
b. **pe unu l-**o tra_mort (TDBN: 128)

Situații de acest tip se înregistrează şi în limba standard vorbită, dar sunt limitate la pronumele indefinite cu referent [–animat]:

(7) a. **Toate** le-am văzut.
b. **Unele** le ştiu.
c. **Aia** am luat-o.

Construcția fără marca *pe* a relativului *care* obiect direct, înregistrată şi în textele de limbă veche (Zafiu 2009, Stan 2013: 164, SOR 2016: 133), este cvasigenerală în textele regionale. Această particularitate este considerată de unii cercetători drept caracteristică „vorbirii populare neîngrijite” din toate regiunile (vezi TDR 1984: 177 pentru această observație)[2].

[2] Cercetătoarea Magdalena Vulpe (1980) interpretează acest tip de utilizare dintr-o poziție diferită. Autoarea consideră că cele două tipare cu relativul *care*, cu şi fără *pe*, ilustrează, de fapt, două gramatici care se manifestă în paralel şi sunt reprezentative pentru două niveluri funcționale diferite: una cultă, care acceptă doar construcția „marcată”, cealaltă populară, unde *care* obiect direct este utilizat fără marca *pe.* Investigațiile de corpus dialectal întreprinse de autoare nu consemnează nicio utilizare a relativului *care* obiect direct însoțit de *pe.*

BDD-A26439 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:48:22 UTC)

În toate ocurențele sale, relativul *care* obiect direct este anticipat sau reluat prin clitic pronominal.

(8) a. şî buala **care**-am căpătat-**o** ieu la stomac (TDM III: 13)
b. asta ie fetița **care**-am aruncat-**o** io (TDM III: 164)
c. după munca **care-o** aveam strânsă (TDM III: 137)
d. **care-o** punea-m pat (TDM III: 142)
e. Şi la ăstălantu **care-l** găureşte pân_la adâncimile astea (TDM III: 174)
f. răliţătura **care-o** facem (TDM III: 338)
g. de-o parte... alea cu miei, alea **care le** mulgem, de altă parte" (HS, Argeş: 30)
h. când am umplut bărcile **care le** aveam rezerve (HS, Tulcea: 38)
i. la oraş nu mănâncă pâinea **care**-o mâncăm noi (TDD: 602)
j. şî mâncarea n-o foz bună / **care** le-o dat-**o** la baez (TDBN: 69)

În corpusul consultat, *care* relativ în poziția obiectului direct este înregistrat rareori însoțit de marca *pe*:

(9) a. **Pe care-l** visezi îl [k] ţî-l ei (TDD: 398)
b. a'ndrăgit fata olarului **pă care** a dat-**o** 'mpărătița de-a ştiimbat-o (GN I, Prahova: 181)
c. **Pă care-l** 'ntâlneşte-l iordăneşte (GN I, Ilfov: 190)

2.2. Dublarea clitică a obiectului direct

La fel ca marcarea cu *pe,* şi dublarea clitică este condiționată de lectura specifică a nominalului OD. Spre deosebire de construcțiile însoțite de *pe*, dublarea clitică are loc şi în contextul nominalelor cu trăsătura [-animat]. Un factor important care influențează dublarea prin clitic este poziția OD în raport cu centrul verbal regent (GALR II 2008: 401–403; GR 2013: 136–138, Tasmowski 1987: 377–399).

În lucrările lingvistice se distinge între două subtipuri de dublare clitică a obiectului direct: *anticiparea* OD postverbal şi *reluarea* OD preverbal (topicalizat). S-a arătat că cele două instanțe de dublare clitică – anticiparea şi reluarea – se realizează în condiții diferite.

În studiile gramaticale regulile de dublare sunt sintetizate astfel: (a) obiectul direct postverbal se dublează atunci când are un referent [+animat] cu lectură specifică[3]; (b) obiectul direct preverbal se dublează când se realizează printr-un

[3] Vezi Coteanu (1963) pentru observații statistice privind raportul dintre anticiparea şi reluarea complementului direct prin clitic în textele de secol XX. Autorul arată că, la momentul realizării articolului, lucrările gramaticale, cu excepția Gramaticii Academiei (1963) nu recomandau, în general, anticiparea obiectului direct, ci numai reluarea.

BDD-A26439 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:48:22 UTC)

nominal cu lectură specifică, indepedent de caracterul său [+/–animat] (pentru o prezentare mai detaliată a contextelor în care dublarea este obligatorie, opțională sau imposibilă, vezi Croitor 2016a; GBLR 2010: 441–442).

Fenomenul dublării clitice a prezentat, diacronic, numeroase variații (Stan 2013: 171; SOR 2016: 136–139). În textele de limbă veche, regulile de dublare clitică s-au fixat abia spre finalul secolului al XVIII-lea, însă analiza de corpus a relevat, încă de la începutul intervalului delimitat, o trăsătură generală: fenomenul reluării clitice este mult mai consecvent decât cel al anticipării clitice (vezi şi Stan 2013: 171–175).

Investigarea textelor regionale permite formularea câtorva observații punctuale privitoare la situațiile din uz care, pe de o parte, continuă unele trăsături arhaice de construcție a obiectului direct şi, pe de altă parte, diferă într-o anumită măsură de utilizările din limba standard actuală.

2.2.1. *Anticiparea clitică*. Se mențin câteva situații de variație în ceea ce priveşte dublarea/absența dublării obiectului direct prin clitic antepus.

Cel mai frecvent, fenomenul se înregistrează în contextul obiectului direct postverbal, realizat ca nominal cu trăsătura [+uman][4]. Deşi într-o măsură mult mai redusă, şi uzul din limba standard este încă fluctuant (vezi GR 2013: 138 pentru o observație similară).

(10) a. ş-am născut **pă Maria** (TDM III: 175)
b. m-am dus să pătrec **pă frati-meu** (TDM III: 179)
c. o opări **pe baeț** (TDBN: 69)
d. Îț dau **pe Dobric'** al mare (GN I, Dolj: 62)
e. a adus **pe mumă-sa** a întâi (GN I, Romanați: 99)
f. o lovit **pă Pandurii** din plaiu Vâlcan (GN I, Gorj: 15)

Contextele fără dublare (10) alternează cu cele în care nominalul obiect direct este dublat (12). Exemplul (11) arată că situațiile de variație pot apărea şi în proximitate, ceea ce confirmă faptul că, la momentul colectării materialului lingvistic, mecanismul anticipării prin clitic era încă instabil.

(11) Logofătu a lăsat-**o pe soțâia** lui şî a luat **pă sărvitoarea** (GN I, Romanați: 98)
(12) a. baba tăt **o** ocără **pă fată** (TDBN: 67)
b. ş-**o** loa **pe** beata **soacra (**TDD: 598)
c. **l-**a-nvăli **pe uăm** (TDM III: 113)

[4] Utilizările de acest tip nu contravin normei literare de la momentul colectării materialului lingvistic. În GA I (1966: 145) se consemnează că anticiparea unui obiect direct realizat prin substantiv nume de persoană articulat enclitic sau nearticulat construit cu prepoziția *pe*, a numelui propriu sau a pronumelui nehotărât este facultativă. În GALR II 2008: 402, regula sintactică de dublare (prin anticipare) a GN cu centru substantiv comun personal sau substantiv propriu este formulată ca obligatorie.

BDD-A26439 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:48:22 UTC)

d. **i-**ncurajează **pă copii** (TDM III: 114)
e. vine naşu**-l** îmbracă **pă copchil** (TDM III: 119)
f. **i-**a topit acolo **pă toţ Ţâganii** (GN I, Gorj: 21)

Fenomenul se înregistrează, mai rar, şi în contextul demonstrativelor obiecte directe:

(13) a. luase **p-a** lu huţoiu (TDM III: 121)
b. culegem **p-asta** dă tuamnă (TDM III: 170)
c. un să găsăsc **pe-al** de patru? (GN I, Dolj: 62)
d. culegeam înti **p-a** dă vara (TDM III: 187)
e. cân_punea nasu calu-osta ca să miruasă **p-ălaltu** (TDM III: 227)

vs

(14) **o** culegean şi **p-aea** (TDM III: 187)

În schimb, dublarea prin clitic antepus este înregistrată şi în contexte cu referent nonanimat marcat prin *pe* (*supra*, **2.1**), nereperate în limba standard.

(15) **îl** stricoram **pă** lapte (TDM III: 171) ((3d), repetat aici)

2.2.2. *Reluarea clitică*. Dacă anticiparea prin clitic este încă ezitantă, fenomenul reluării prin clitic pronominal a obiectelor direct plasate preverbal este deja fixat, cu foarte rare oscilaţii (vezi şi Croitor 2016b).

(16) a. **burta** i**-o** facem cartabuş (TDM III: 339)
b. **tutunu-l** _î pregăteşte în felu_următor (TDM III: 283)
c. **pe unu l-**o tra_mort (TDBN: 128)

În corpusul consultat, contextele în care obiectul direct preverbal nu este reluat prin clitic sunt sporadice:

(17) a. Luntrile le băga/**Opăcinile**-aşeza/Nevoadele le-arunca (GN I, Dolj: 74)
b. **P'ăl** cu viia a 'ntrebat acolo ce-a stricat oile, dac' a intrat pân viie (GN I, Prahova: 181)

Atrage atenţia fenomenul reluării pronumelui relativ *cine* (18a–b), care în limba standard nu se dublează (18c) (vezi şi GR 2013: 137):

(18) a. **pă cine** vrea el să**-l** numească (TDM III: 248)
b. Că **pă cine l-**am avut / Di pe'aici s'o dus de'mult (GFM: 20)

vs

c. Nu ştiu **pe cine** caută.

BDD-A26439 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:48:22 UTC)

2.2.3. *Dislocarea la dreapta.* Destul de răspândite în corpusul cercetat sunt situațiile cu nominal postverbal articulat definit şi clitic pronominal coreferențial plasat preverbal. Aceste contexte ilustrează fenomenul dislocării la dreapta, prin care se emfatizează topicul enunțului (vezi şi GR 2013: 573). În exemplele înregistrate, izolarea nu este semnalată şi prozodic (vezi însă şi Croitor 2016a, ex. (32), pentru câteva contexte cu izolare prozodică; vezi GR 2013: 137, unde se precizează că în limba standard structurile de acest tip, fără izolare prozodică, nu sunt admise).

(19) a. diminiața / la amiaz / şî sara mulz vicili, uoili/ **îl** mulz laptili (GPF I: 58)
b. a tus **l-**astrânzem caşu (GPF I: 58)
c. ş-**o** alezem cu sâta / **urda** // ş-o punem (GPF I: 59)
d. **l-**adusi acasă **caşu** (GPF I: 59)
e. după ce-**l** termină **bradu** dă gătit (TDM III: 153)
f. **o**-ncepem mai iar a strânge **cuarda** (TDM III: 157)
g. **Îl** punem **laptili** la prins în ualâ (TDM III: 172)
h. **i-**aduceam acasă **cocenii** (TDM III: 215)
i. i **le** râcâim **urechiuşâle**-alea bine (TDM III: 339)
j. după ce-**l** tăiem **porcu** (TDD: 585)
k. iarna **le** iernăm **oile**-acolo acasă (TDBN: 36)

Situațiile de acest tip se disting de cele cu dublare prin clitic antepus prin faptul că pronumele clitic reia aici un substantiv fără marca *pe*, spre deosebire de situațiile cu anticipare clitică, în care cliticul pronominal dublează un nominal însoțit de *pe.* În limba standard, nu sunt admise decât structurile fără clitic (*punem laptele, mulgem laptele, aduci acasă caşul* etc.).

2.2.4. *Repetarea cliticului de acuzativ.* Un fenomen bine reprezentat în limba veche, cu precădere în aria nordică ((20)–(21); Densusianu 1938: 391; Stan 2013: 170–171; SOR 2016: 66–67), care se continuă şi în graiuri (22), este cel al dublei realizări a cliticului personal sau reflexiv de acuzativ.

În textele vechi, cliticul exprimat redundant se înregistrează mai frecvent în contextul formelor verbale compuse (perfect compus, viitor, condițional) (20a–c) şi, mai rar, cu forme verbale simple (21c).

(20) a. Şi **i-**au pusu**-i** Dumnădzău în îmvârtoşitura ceriului (DPar.1683: II/5^{r})
b. că va fi când **m**-eț chema-**mă** (DPar.1683: II/5^{v})
c. Şi după ce **l-**au slobodzitu**-l** turcii să margă la casă-ş (NL.~1750–66: 66)
d. şi**-l** dusără**-l** (VN.1630–50: 39^{v})

BDD-A26439 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:48:22 UTC)

O altă situație este cea în care cliticul se atașează la două centre verbale diferite (21) (SOR 2016: 66).

(21) a. Zicând aşa, deade-l Arahiei, poruncindu-**l** a-**l** păzi cu tărie (SVI.~1670: 192^{v})
b. chemă-l şi-i zise de şezu lâng-însul şi începu-**l** a-**l** întreba (FD. 1592–1604: 593^{r})
c. **i**-au şi început a-**i** prinde (NL.~1750–66: 293)

Mecanismul de repetare a cliticului personal se menține regional în Bucovina, Banat, Maramureş, Transilvania (22a; vezi şi TDR 230, 267, 343, 381), dar este înregistrat, mai rar, şi în aria sudică (22b–c). Apare, de regulă, cu forme verbale compuse (22a), dar se înregistrează, precum în limba veche, şi în contextul a două centre verbale distincte (22c).

(22) a. ş-apă **i**-o prinsu-**i** (TDBN: 128)
b. Zicea că are casă, are pământ şi că să-**l l**-eau (TDM III: 195)
c. s-a dus ca sî-**l l**-eie de-acolo-şa (TDD: 236)
d. ficatul ăla alp ş-ăla niegru noi nu-**l** prea vrem să-**l** mâncăm (TDD: 284)

3. CONCLUZII

Materialul analizat arată că, regional, trăsăturile de construcție a obiectului direct sunt, în mare parte, comune cu cele din limba standard. Atrag atenția câteva structuri.

În cazul marcării cu *pe* se identifică două fapte semnificative: un fenomen destul de restrâns, extinderea mărcii *pe* la nominale cu trăsătura [–uman] sau [–animat] (*îl culeg... **pe porumb***), şi un fenomen cvasigeneral, caracteristic pentru vorbirea populară din toate regiunile, utilizarea relativului *care* obiect direct neînsoțit de *pe* (*pâinea **care-o** mâncăm*).

În privința dublării, se observă numeroasele contexte în care nominalul obiect direct postverbal cu referent [+uman] nu este anticipat prin clitic (*cheamă pe mamă-sa*, în variație cu ***o** cheamă pe mamă-sa*). Neanticiparea obiectului direct cu refent [+uman] se înregistrează uneori şi în cazul realizării prin pronume demonstrativ.

Destul de răspândit este mecanismul dislocării la dreapta a obiectului direct (*îl mulg **laptele***), reflex al oralității, care se explică, cel mai probabil, prin neanticiparea completă a mesajului şi neelaborarea sa în prealabil, înaintea enunțării.

Fenomenul dublei realizări a cliticului personal, cu precădere în contextul formelor verbale compuse (cliticul conjunct auxiliarului/verbului lexical), este conservat din limba veche şi se înregistrează astăzi destul de frecvent în aria nordică şi, sporadic, şi în zona de sud.

BDD-A26439 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:48:22 UTC)

CORPUS

A. TEXTE DIALECTALE

AF I = Andrei Avram (coord.), Laurenția Dascălu-Jinga, Maria Teodorescu, Anca Ulivi, *Antologie fonetică a limbii române*, Bucureşti, Institutul de Cercetări Etnologice şi Dialectologice, I. P. Filaret 1988.

GN = Graiul nostru. *Texte din toate părțile locuite de români*, publicate de I. A. Candrea, Ov. Densusianu, Th. D. Speranția, [Vol.] I, Bucureşti, Atelierele Grafice Socec & Co. I: 1906–1907.

GPF = Cornelia Cohuț, Magdalena Vulpe, *Graiul din zona „Porțile de Fier*". I, *Texte. Sintaxă*, f.l., Bucureşti, Editura Academiei, 1973.

GFM = Tache Papahagi*, Graiul şi folklorul Maramureşului*, Bucureşti, Cultura Națională, 1925.

HS = Marin, Maria, Marilena Tiugan (ed.), „*Harta sonoră*" *a graiurilor şi dialectelor limbii române*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2014.

TDBN = Maria Marin, Marilena Tiugan, *Texte dialectale şi glosar Bistrița Năsăud*, f.l., Institutul de Cercetări Etnologice şi Dialectologice, Bucureşti, 1987.

TDD = Paul Lăzărescu, Victorela Neagoe, Ruxandra Pană, Nicolae Saramandu, *Texte dialectale şi glosar Dobrogea*, f.l., Institutul de Cercetări Etnologice şi Dialectologice, Bucureşti, 1987.

TDM = Costin Bratu, Galina Ghiculete, Maria Marin, Bogdan Marinescu, Victorela Neagoe, Ruxandra Pană, Marilena Tiugan, Magdalena Vulpe, *Texte dialectale Muntenia*, III, f.l., Institutul de Cercetări Etnologice şi Dialectologice, Bucureşti, 1987.

B. ROMÂNA VECHE

DPar.1683 = Dosoftei, *Parimiile preste an*, Iaşi, 1683, ed. Mădălina Ungureanu, Iaşi, 2012.

FD.1592–604 = *Floarea darurilor*. Ed.: Alexandra Roman Moraru, Bucureşti, Minerva, 1996 (Cele mai vechi cărți populare, I), p. 119–182.

NL.~1750–66 = Ion Neculce, *Letopisețul*. Ed.: Ion Neculce, *Letopisețul Țării Moldovei şi O samă de cuvinte*, Bucureşti, ed. a II-a, 1959, p. 31–388.

PO.1582 = *Palia de la Orăştie.* Ed. V. Pamfil, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1968.

SVI.~1670 = *Varlaam şi Ioasaf*. Ed.: M. Stanciu Istrate, *Reflexe ale medievalității europene în cultura română veche: Varlaam şi Ioasaf* în cea mai veche versiune a traducerii lui Udrişte Năsturel, Bucureşti, 2013, Editura Muzeului Național al Literaturii Române. Localizare: Țara Românească.

VN.1630–50 = *Viața Sfântului Vasile cel Nou şi Vămile văzduhului*. Ed.: M. Stanciu-Istrate, Bucureşti, Fundația Națională pentru Ştiință şi Artă, 2004 [*Cele mai vechi cărți populare în literatura română*, 9].

BIBLIOGRAFIE

Croitor 2016a = Blanca Croitor, *On clitic doubling in Romanian* (c.p.), la *52nd International Prof. Arturs Ozols Conference* „Grammatical and lexical variance in language system", Facultatea de Ştiințe Umaniste, Universitatea din Riga, Letonia, 17–18 martie 2016.

Croitor 2016b = Blanca Croitor, *Dublarea sintactică în textele dialectale*, în Veronica Vlasin (coord.), *Lucrările Celui de-al XVI-lea Simpozion Internațional de dialectologie (Cluj-Napoca, 11–12 septembrie 2014)*, ed. Argonaut / Scriptor, p. 105–125.

Densusianu 1961 = Ovid Densusianu, *Istoria limbii române*, vol. II, Bucureşti, Editura Ştiințifică.

GA 1966 = Academia Română, Al. Graur (coord.), *Gramatica limbii române*, vol. I. *Morfologia*, ediția a II-a, Bucureşti, Editura Academiei.

BDD-A26439 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:48:22 UTC)

GALR = Valeria Guțu Romalo (coord.), *Gramatica limbii române*, vol. II. *Enunțul*, Bucureşti, Editura Academiei Române.
GBLR 2010 = Gabriela Pană Dindelegan (coord.), *Gramatica de bază a limbii române*, Bucureşti, Univers Enciclopedic Gold.
GR 2013 = Gabriela Pană Dindelegan (ed.), *The Grammar of Romanian*, Oxford, Oxford University Press.
Guruianu 2005 = *Sintaxa textelor româneşti originale din secolul al XVI-lea. Sintaxa propoziției*. Bucureşti, Editura Universității din Bucureşti.
Manoliu-Manea 1993 = Maria Manoliu-Manea, *Gramatică, pragmasemantică şi discurs*, Bucureşti, Editura Litera.
Stan 2013 = Camelia Stan, *O sintaxă diacronică a limbii române vechi*, Bucureşti, Editura Universității din Bucureşti.
SOR 2016 = Gabriela Pană Dindelegan (ed.), *Syntax of Old Romanian*, Oxford, Oxford University Press.
Tasmowsky-de Ryck 1987 = Liliane Tasmowsky-de Ryck, *La réduplication clitique en roumain*, în G. A. Plangg, Maria Iliescu (ed.), *Akten der Theodor Gartner-Tagung (Rätoromanisch und Rumänisch)*, in Vill / Innsbruck, 1985, Institut für Romanistik der Leopold-Franzens-Universität, Innsbruck.
TDR 1984 = V. Rusu (ed.), *Tratat de dialectologie românească*, Craiova, Scrisul Românesc.
Tigău 2011 = Alina Mihaela Tigău, *The syntax and semantics of the direct object in Romance and Germanic Languages*, Bucureşti, Editura Universității din Bucureşti.
Vulpe 1980 = Magdalena Vulpe, *Subordonarea în frază în dacoromâna vorbită*, Bucureşti, Editura Ştiințifică şi Enciclopedică.
Coteanu 1963 = Ion Coteanu, *Anticiparea complementului prin pronume, o regulă gramaticală nouă?*, *Limba română*, 11, 3, p. 242–248.
Zafiu 2009 = Rodica Zafiu, *Constituirea unei norme gramaticale: relativul pe care*, *Limba română*, 58, 2, p. 285–296.

NOTES ON THE SYNTACTIC FEATURES OF THE DIRECT OBJECT IN THE REGIONAL VARIETIES OF ROMANIAN

(Abstract)

In the present paper we present some syntactic features of the direct object as they emerge from the investigation of a corpus of regional Romanian. Our purpose is, on the one hand, to determine whether there are archaic features of the direct object that have been preserved in the regionally, and, on the other hand, to see whether there are differences between the syntactic features of the direct object in regional vs. standard language.

The following phenomena have noticed: the extension of the marker *pe* with inanimates and the use of the relative *care* without the marker *pe*. Clitic doubling seems to be generally observed: there are however some cases of variation with respect to the clitic doubling of the direct object, particularly in the case of the postverbal object realized as a common or a proper noun. Other frequent phenomena are mentioned: the right dislocation of the direct object and double realization of the clitic direct object, the latter attested especially in the context of analytic verb forms.

Cuvinte-cheie: obiect direct, marcare diferențiată, dublare, clitic, dislocare.

Keywords: direct object, differentiated marking, doubling, clitic, dislocation.

Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti”
al Academiei Române, Bucureşti, Calea 13 Septembrie nr. 13
Universitatea din Bucureşti, Facultatea de Litere
Bucureşti, Str. Edgar Quinet nr. 5–7
irina_nicula@yahoo.com

BDD-A26439 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:48:22 UTC)